

Gutulia nasjonalpark

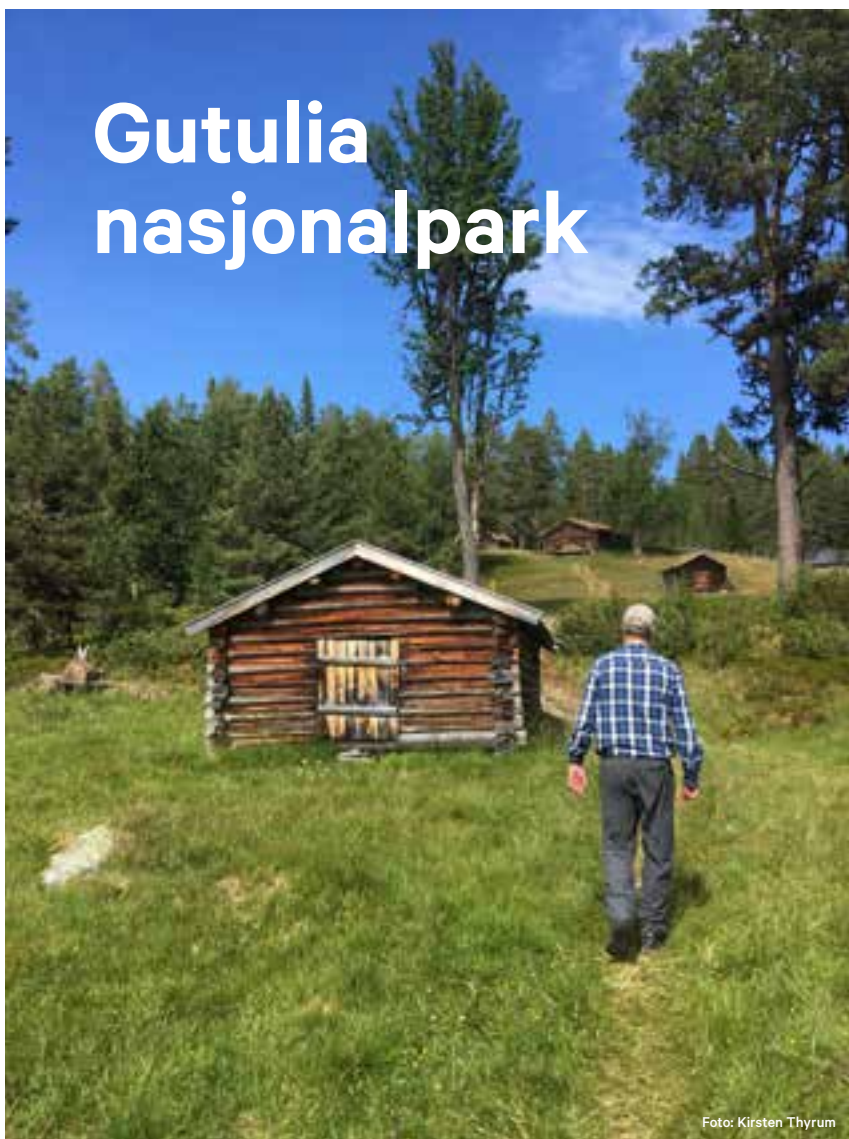

Foto: Kirsten Thyrum

**Gutulia
nasjonalpark**

Kart og informasjon
Velkommen inn i
Norges nasjonalparker

Velkommen til Gutulia

Gutulia nasjonalpark ligger i Engerdal kommune inn mot svenskegrensen. Nasjonalparken ble opprettet i 1968 for å ta vare på en av de siste urskogene i Norge. I Norges minste nasjonalpark kan du oppleve gammel skog og historiske setervoller.

Gutulia er de sølvgrå tørrfuruenes og de spredte gammelgranenes nasjonalpark, med en setervoll som minner om gamle dager. Hele nasjonalparken ligger mellom 615 og 949 moh. Høyeste punkt er den store, runde fjellryggen Gutulivola. Gutulias skråninger er som et bølgende hav av gammelskog som har blitt en sjelden naturtype i Norge. Trærne er uvanlig store, og flere er mange hundre år gamle. Furuene og granene har overlevd atskillige generasjoner mennesker. Enkelte graner er over 300 år gamle, og de eldste furuene er mer enn 400 år. Den øverste delen av vola er skogløs, mens liene er preget av åpen furuskog.

Det nest høyeste punktet i nasjonalparken er Baklivola, som ligger helt i nord. Mellom Gutulivola og Baklivola strekker dalen seg inn mot Valsjøen hvor det er gode fiskemuligheter. Sammen med hovedvassdraget Gutua, danner Gutulisjøen nasjonalparkens grense i vest og sør.

Ved sørøstenden av Gutulisjøen ligger den vakre Gutulisetra. Seterhus, steinrøyser og beitemark har skapt et landskap med stor historisk verdi. Mange dyr og planter er knyttet til beiting og seterdrift. Det åpne landskapet vil raskt gro igjen dersom beitemarka, utslåtter og setervoller ikke brukes. I dag er det kun tamrein som beiter i Gutulia. Det gjennomføres slått på setervollen for å bevare landskapets egenart og det biologiske mangfoldet.

Nasjonalparken er lett tilgjengelig. Fra parkeringen ved Gutulisjøen er det en knapp times vandring langs en natursti inn til nasjonalparken. Med en utstrekning på kun 23 km² kan du se ut over så godt som hele nasjonalparken fra Gutulivola, 949 moh.

Foto: Jan Nordvålen

Utsikt fra Gutulivola.

Foto: taigaphotose

Turfølge ved innfallsporten til nasjonalparken.

Opplevelser

Gutulia er verneverdig først og fremst på grunn av den gamle skogen. Skog med urskogkarakter er blitt en sjelden naturtype i Norge og kan gi grunnlag for store villmarksopplevelser. I tillegg finnes flere historiske setervoller helt tilbake fra 1750-tallet, som tilbyr enkel servering og informasjon om området.

Fotturer

Fra Gutulisetra kan du følge den nye natur- og opplevelsesstien med over 20 poster der en kommer innom flere av severdighetene i området. Her finner du blant annet Storgrana, ulvelav, dyr som lever i området og ulike kulturminner. Resten av nasjonalparken er uten tilrettelagte stier, så her kan du gå på oppdagelsesferd i en gammel og innholdsrik naturlig skog.

Fiske og bærplukking

Det finnes ørret i flere av nasjonalparkens vann. I tilgrensende vassdrag finnes det også østlige arter som sik, harr, abbor, gjedde og lake. Dette er arter som har vandret inn fra svenske vassdrag. Tar du med fiskestanga, er det mulig å prøve fiskelykken i Valsjøen som ligger i et myrområde øst for vola. Her fins både ørret, sik, harr, abbor og gjedde. Liker du å plukke bær, kan du finne både blåbær, tyttebær og multe.

Gutulisetra

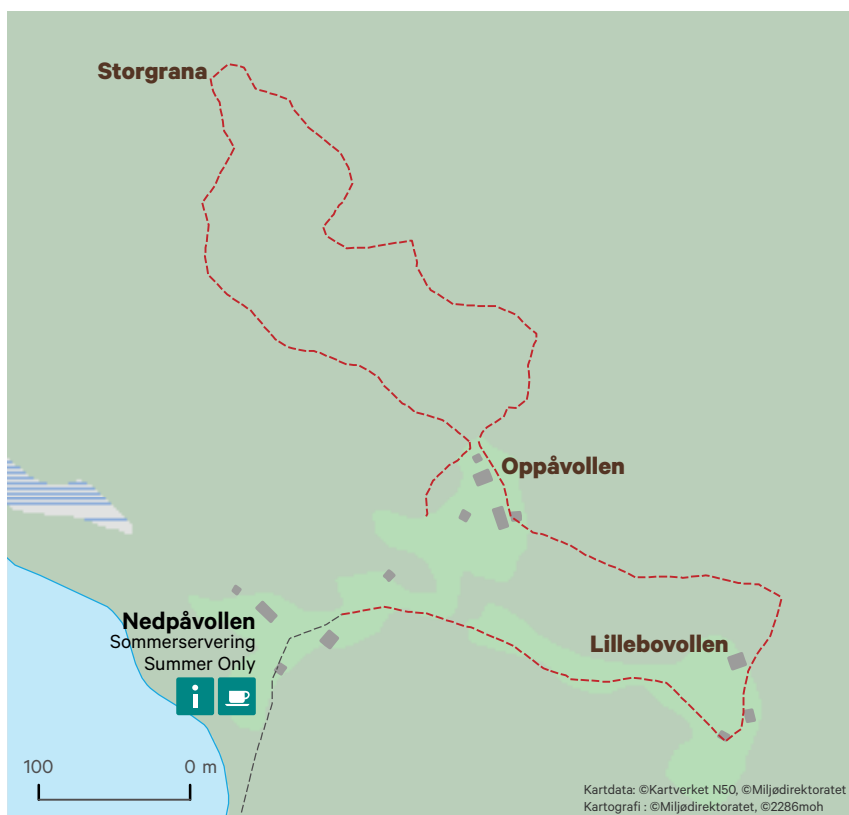
Ved sørøstenden av Gutulisjøen ligger den vakre Gutulisetra. Her finner du også de tre setervollene Nedpåvollen, Oppåvollen og Lillebovollen. Fra midten av 1750-tallet tok folket fra gårdene i Lillebo ved Vurrusjøen og Sorken ved Femunden dyrene sine hit for å beite hver sommer. Seterbruket pågikk helt fram til 1949. I årene 1975 til 1983 ble de 16 tømmerstuene restaurert med bruk av gammel håndverkstradisjon. I «Ostbua» på Oppåvollen finner du en åpen rastebu. På Nedpåvollen er det i sommersesongen et eget vertskap som kan informere om området og servere kaffe og vafler til besøkende.

Liene er preget av gammel furuskog.

Her kan du plukke både blåbær, tyttebær og multe.

Prøv den 1,5 km natur- og opplevelsesstien med 20 ulike poster i området.

Fakta & informasjon

Gutulia nasjonalpark er Norges minste nasjonalpark.

Den ble opprettet i 1968 og er 23 km².

	Hvor ligger Gutulia nasjonalpark?	Engerdal kommune i Hedmark fylke.
	Hvordan kommer jeg meg dit?	Rv. 217/26 til Femundsenden. Fv. 654 og skogsbilveg videre til parkering ved Gutulisjøen. Merket natursti fra innfallsporten langs Gutulisjøen 3 km / ca 45 min.
	Planlegg turen	www.ut.no
	Forvaltning og oppsyn	Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia, e-post: fmtlpost@fylkesmannen.no www.nasjonalparkstyre.no/femundsmark Statens naturoppsyn www.naturoppsyn.no
	Verneområder i nærheten	I øst grenser Gutulia inn til Långfjället naturreservat, og litt lenger nord ligger Femundsmarka nasjonalpark.
	Turistinformasjon	Engerdal Turistkontor, tlf. 941 86 951
	Mer informasjon	Engerdal fjellstyre, tlf. 62 45 91 77, www.engerdal-fjellstyre.no www.naturoppsyn.no www.norgesnasjonalparker.no www.femundengerdal.no

Dyreliv og planter

I Gutulia finner du et spennende fugle- og dyreliv. Sommertid kvitrer og synger fugler som har fløyet hele veien fra Afrika for å stifte familie i Gutulia. Nasjonalparken er beiteområde for tamrein, og bjørn streifer av og til innom. Her vokser også en rekke ulike planter.

Dyreliv

Villreinen ble utryddet omkring 1880, men det beiter fortsatt tamrein i hele nasjonalparken.

Av pattedyr kan du få øye på elg, rådyr, rev, mår, mink, bever og oter. Også de fire store rovdyrene bjørn, ulv, jerv og gaupe kan streife innom. Det forekommer brunbjørn i områdene rundt Gutulia. Utbredelsesområdet til binner er avgrenset til østlige områder i Hedmark mot riksgrensen. Dette kommer av nærheten til Sverige hvor kjerneområdet til brunbjørnen ligger.

Fugleliv

Innenfor nasjonalparkens område er det påvist ca. 100 fuglearter. Lirype, lavskrike og tiur holder til i nasjonalparken hele året. Typiske fjellskogarter som bjørkefink, trepiplerke og løvsanger utgjør omtrent halvparten av småfuglbestanden.

Rødstjert, rødvingetrost, måltrost og jernspurv trives i furuskogen. På fuktige steder, som nederst på Gutulisetra, har sivspurven tilhold. Øst for Gutulisetra ligger Valsjøen og flere mindre tjern og våte myrer. Her finner en ender og vadefugler som gluttsnipe og grønnstilk.

Over Gutulisjøen kan du om sommeren høre den hvinende lyden fra kvinanda, og med utsikt over sjøen og litt flaks kan du få se fiskeørn prøve fiskelykken.

Planter

Slått og beite holder tilbake store og bladrike vekster som tar næring og solskinn fra de små artene. Det store utvalget av blomster gir næring til mange forskjellige insekter. En del insekter er tilknyttet spesielle planter. Dersom vertsplantene forsvinner trues også insektene. Færre insekter betyr mindre mat til fugler, som da også minsker i antall. Slått og beite er derfor viktig for artsrikdommen.

De frodigste områdene finnes langs elvebredder og rundt kilder inne i granskogen. Der kan man finne høgstaudevegetasjon med innslag av fjellarter som bjønnbrodd, fjellfrøstjerne, svarttopp og fjellfiol. Typiske østlige arter som huldreblom, kongsspir, nøkkesiv og granstarr forekommer også. Rundt Gutulisetra finnes arter som engkvein, gulaks og seterfrytle, som vitner om at husdyr har beitet her i tidligere tider.

Foto: Kjell Isaksen

Bjørnebinne med tre fjorårsunger. Bildet er tatt inne i Gutulia nasjonalpark.

Foto: Kjartan Trøna

Tjaur trives i gammel skog.

Foto: Kjell Isaksen

Gråfluesnapper viser vei til Gutulia.

Foto: Kjell Isaksen

Rød jonsokblom ved Gutulisetra.

Historie og kultur

Områdene øst for Femunden ble lenge bare benyttet til jakt og fiske. Samene har brukt området til reinbeite helt siden 1600-tallet. Skogen i Gutulia har med få unntak fått utvikle seg fritt. I flere århundrer har skogbranner vært en naturlig del av skogens dynamikk. Fortsatt ser en brannstubber og andre rester etter brann. Brannene har vært med å påvirke fordelingen av treslag i området.

Seterdrift

Fra 1750 til 1949 drev tre gårder seterdrift på Gutulisetra. I dag er det i alt 16 restaurerte seterhus i nasjonalparken. «Ostehuset» på Oppåvollen er åpen for gjester og på Nedpåvollen serveres det i sommersesongen kaffe og vafler til besøkende.

Sørsamisk reindrift

Reindrift er en liten næring i nasjonal målestokk, men i samisk og lokal sammenheng har den stor betydning for økonomi, sysselsetting og kultur. Reindrift er bærebjelken for et livskraftig lokalsamfunn, hvor sørsamisk språk og tradisjoner holdes i hevd. Grupper av reineiere samler reinen i felles flokker på bestemte arealer, og samarbeider om driften. Disse driftsgruppene kalles sijte på sørsamisk. Svahken sijte er i dag det sørligste samiske reinbeitedistriktet i Norge. Lassoen og hunden er fortsatt viktige arbeidsredskaper for reineierne i Svahken sijte, i tillegg til moderne tekniske hjelpemidler. I Gutulia kan du se rein hele året ettersom alle sesongbeiter finnes i nasjonalparken.

Foto: tidigphoto.se

Sørsamisk reindrift har lange tradisjoner i Gutulia.

Velkommen inn, ta vare på naturen

Velkommen på tur i nasjonalparken! Her er det rom for mange om vi tar hensyn til folk og dyr rundt oss. Nasjonalparkene er det beste av norsk natur. Vernet bidrar til å ta godt vare på landskapet og mangfoldet av dyr og planter. Slik kan vi fortsette å samle gode turminner også i framtida.

Allemannsretten. Du kan gå der du vil på beina og på ski. Ta pause hvor som helst. Du kan slå opp teltet der du vil så lenge det er over 150 meter fra bebodd hus eller hytte. I Gutulia kan du fritt plukke bær, sopp og vanlige planter. Hensynet til vegetasjon og dyreliv er viktig, særlig i hekke- og yngletida.

Kulturminner. Det er mange gamle seterbygninger i området som er restaurert i henhold til gammel byggeskikk. I tillegg finnes flere dyregreaver og rester etter en steinalderboplass. Vis hensyn og utvis forsiktighet når du er i nærheten av disse.

Søppel. Husk å rydde opp etter deg og ta med deg søppel hjem.

Bål. I tidsrommet 15. april til 15. september er det forbudt å brenne bål. Det er likevel tillatt å gjøre opp bål der det åpenbart ikke kan medføre brann.

I Gutulia er også skogen verneformål så det er ekstra grunn til å være påpasselig. Vis hensyn til naturen når du samler ved.

Jakt og fiske. Du kan fiske som i fjellområder ellers dersom du har fiskekort. Det er ikke lov å bruke levende fisk som agn. Du må heller ikke ta med deg levende fisk eller vått fiskeutstyr fra et vassdrag til et annet. Det er kun tillatt jakt på elg innenfor elgjaktsesongen.

Hund i nasjonalparken. Hunden er velkommen med på tur. Fra 1. april – 20. august skal alle hunder holdes i bånd. Du plikter å ta hensyn til vilt, beitedyr og mennesker året rundt. Reinen er særlig sårbar på vårvinteren.

Framkomstmiddel med motor er i utgangspunktet forbudt i nasjonalparken.

God planlegging gir gode turopplevelser!

Gutulia
nasjonalpark

Kartinformasjon Gutulia nasjonalpark

Velkommen inn i naturen

Dette er et kart utviklet for merkevaren Norges nasjonalparker. Alle norske verneområder, uavhengig av vernekategori, er en del av denne merkevaren. Disse kartene er utviklet ut fra kunnskap om hvordan verneområdet blir brukt og hvilke områder som er sårbare for besøk - grunnlaget for besøksforvaltningen. Dette kartet er ikke et turkart, men gir deg en oversikt over tilbudene i det aktuelle verneområdet og området rundt.

Turistinformasjon

Engerdal Turistkontor

Ønsker du informasjon og oversikt over hva du kan gjøre og oppleve i området, kan du ta turen innom Engerdal Turistkontor.

Informasjonspunkt

Nasjonalpark

Få mer informasjon om Gutulia og de ulike områdene på informasjonspunktene.

Parkering

Enkel servering

Serveringssted

Overnatting

Tilrettelagt camping

Tursti fottur

Sommerstier

